

Vic' d una vólta *

Una vólta la lûs elètrica la vgnêva distribuê a 125 vòlt e tòtti al lanpadén al funzionèven benéssum. Mo quand ai taché i prémm *elettrodomestici*, par quíssti ai vlêva la 220. In cà mî i decidènn ed méttter da pèrt al furnèl a carbunèla par cunprèren ón elètric. Al nòn, ch'l èra ló ch'al fèva i intarès, l andé ala "Padana" (la sozietè elètrica dla zòna ed Bûdri) par fèr al cuntrât e al s farmé a fèr dâu ciâcher con al diretâur.

- *Mo l'é bân una bèla còsa la lûs elètrica!* – al déss – *Ai abâsta prilèr la parpaîna e sóbbit as i vadd, sâza bisòggn dal petròli, sâza avair da antèr al tûb...*

- *Ma questo è niente!* – ai arspundé al diretâur – *Pensi che tra poco avremo in casa un apparecchio dal quale sentiremo una voce che ci parla da Torino!*

- *Ah, no! Quassta a n m la dà brîsa d'intànnder!* – ai déss al nòn cunvént ch'la fòss un'ufèla.

Pasè socuànt ân a cunprènn l'arâdio, cum as gèva alâura, e al nòn ai andèva atais pr ascolterla e pò, ògni tant, ai dèva un'ucè par de drî par vâdder s'ai fòss qualedón...

Pò, scusând la tèsta, al turnèva a fumèr la sò péppa a sèder atais ala rôla dal camén... sâza riusîr a capîr al mistèri ed cl azidânt.

Se al fòss al mònnd adès!

Gioconda Canè

* dialàtt ed Bûdri

Librarî bulgnaisa

Che Marco Poli al séppa un studiâus ed gran râza a l savân da un bèl pzòl. Quand pò al s métt a rievochèr di fât e di persunâg' nustrân ed tant ân fâ, al dvânta insuperâbil. Acsé l é stè pr al sò nôv liber dedichè ala figûra ed Giuseppe Massarenti, l apòstol dla pôvra zânt dla Mulinèla, ón ed chi prémm sozialessta ch'i han fât unâur ala bandîra di proletèri.

Mé ai ho avó al piešair d èser lé, a Mulinèla, ai dîs ed zòggn, quand Marco l ha dscâurs pr un'âura bôna, con di mumént ed cumuziân profânnda e sinzèra, quèsi ed poešî, arcurdând la figûra ed st Òmen ch'l ha pasè una gran pèrt dla sò vétta fra cun-

fèn, manicòmi e parsân, sâul parché al vlêva dèr una dignitè umèna ai brazènt e ai operèri sfrutè dai padrón dla tèra. Al liber ed Marco, insâmma, 500 pâgin frût ed quèsi dû ân ed lavurîr, l é un monumânt al sozialisum rifurméssta ed zânt e pâsa ân fâ.

Vént ân indrî...

Ai quatòrg' d agâsst dal 1988 ai cminzipié la mî "aventûra", ch'l èra pò anc al téttol dla canzunatta che Zaiser Malservîsi al canté in piâza Mazâur cla sîra. Mé e Ióffa Póllga, invèzi, a canténn "Lucatt Blûs", una canta che mé a scréss par stèr in cunpagnî, acsé, sâza pretais e che invèzi l'arivé prémma, giostapónt "ex æquo" con "L'aventûra". L'èra la secânnda ediziân dal *Festival* dla Canzunatta Bulgnaisa, urganizè da Aldo Jèni, e mé a i mandé la mî canta sâza gnanc pinsèr ala luntèna ch'la pséss vgnîr azetè. E invèzi...

Invèzi, dâpp a vént ân a sân anc qué con la chitâra in man a cantèr in dialàtt. A guèrd sta fotografi e am vén al magân, parché in dû i én bèle parté par cal viâz che prémma o dâpp a fân tòtt: Zaiser, che pròpi st'estèd, ai 15 ed lói, avân arcurdè al'Arena del Navile, con sò mujèr, la Francesca Ciampi e sò fiòla Anna, insâm a Pèvel Paio e a Carlân Lojodice. E pò anc un èter bèl gèner, ch'al s vadd sâul un pôc: Massimo Marzadûri, ("il signor Massimo" dal *Gran Pavese*) un zâuven funziunèri dla Cmónna con una gran vóija ed dères da fèr, mo che al destén al vòls purtèrsel vî tròp prèst.

Quant ed chi arcòrd in sta fòtografî! Da man dréttai ai é: Geppo Pulga, Cesare Malservisi, mé, l Asesâur ala Cultûra Nicola Sinisi, un funziunèri dla Cònad, Massimo Marzaduri, Tita Ruggeri e Vito.

In cl'ucasiân a cgnusé anc ón dla giurî, ch'l èra pò anc al segretèri dal Sènnidic: al s ciamèva Luigi Lepri e l

èra bèle un'autoritè arcgnusó da tòtt in matèria ed dialàtt. Quall che mé ancâura a n savèva brîsa, l èra che stra nuèter dû ai srêv nèda un'amizèzza rubóssta... ch'la dûra anc adès e che – fòrsi – in setâmmber a vrân festegèr, magâra pròpi al Pânt dla Biânnda! Chi sà...

Nûn, cínno, âcua e sâbia...

Una péccola vacanza al mèr la m ha dè l'ucasiân ed meditèr só la cundiziân ed zèrt nûn dai dé d incû. Mé ai ho sânpèr cardó ch'al fòss al mais ed zòggn quell riservè ai ragazû e ai nûn: i genitûr di cínno i van a lavurèr e acsé, dâpp finè la scòla, da che mând é mând par fèr in mòd che i ragazû i pòsen fèr una bèla pruvéssta ed iodio (mo anc par scavèrsi dai latón ...), alé, ví al mèr!

A mé sinzeramânt, sti pôver pensionè i um fan un pôc panna: t ai vadd inpgnè in spiâza a tgnîr drî a di cínno mâi cuntént, che dâl vòlt i fan dâl tignè che mé – ch'a n i ânter brîsa – a fâg fadîga a tartgnîrum dal intervenîr con un bèl scabóff propedèutic...

La nòna, pò, ch'l'arèv dirètt ed stèr un pôc trancuèlla dâpp avair pasè una vétta a lavurèr in cà e fòra, la fâ una vétta da schièva, stra fèr da magnèr, lavèr, stirèr e bravèr ai cínno (e a sò maré) ch'i n dan mâi mânt: lí l'é sânpèr l'últma a andèr in spiâza e la prémma a turnèr só.

I av îv mâi pensè che se l'Itâglia la và inanz l é parché ai é una legiân anzi, un esèrzit intîr ed nûn ch'i bèden ai anvûd? Al savîv cher se par chès ai saltéss fòra un nòn rivoluzionèri, un "Lenín dla tèrza etè", ch'l avèss la fòrza ed cunvénzer i sù *coetanei* a fèr un bèl siòper a ultranza, tóttia l'Itâglia la s farmarèv? Fâbric, ufèzzi, sbdèl i vanzarèn vûd, sâza i *addetti ai lavori*, tòtt bluchè a cà a *fare le veci dei nonni impegnati nelle loro giuste rivendicazioni!*

A pensèva stâl còs guardând un nòn sâtta l unbarlân che fra una tignè e una spaltè ed sâbia int i ûc'al zarchèva ed fèr âl sâu paròl incrusè.

- *Èl di anvûd ló?* - al déss con un'espresian rasegnè in fâza.

- *Mé... nâ* – ai ho arspòst, quèsi scusândum...

Al nòn Iusfén

L'êra un òmen d cunsénzia, grand e gròs, bãn còmm al pan e al s ciamèva Giuseppe, mo par tòtt l'êra "nòn Iusfén". Dâpp la guèra dal dsdòt al véns a Bulågna con la famajja dala bâsa, dala barlaida d là dal Dòs, asvén ala Bivlâcua. Al tòls in afètt un sít da cuntadén, sèt turnadûr ed tèra, lé fòra dal Lâm ala Bevrèra, stra al Sustgnén, al Sustgnâz, la Cà Rôsa e la Cà dal Bòsc. Anc incû pasànd par chi sít che lé, asvén ala tangenzièl, o sintànd minziunèri, am vén al scramlézz.

Al nòn al fèva al cuntadén e l'avèva una *produzione diversificata*, cum as dirèv al dé d incû. Al sumnèva al furmânt, al furmintân e l'êrba spâgna pr âl bìsti int la stâla; ala fén dl invèren l arlivèva int la truzèra ed fianc ala mâsa e ala stâla âl piantaròl ed pundôr rézz da strapiantèr par fèr la cunsèrva in estéd; al cujèva âl prógggn, âl mugnêg e âl zrîs dai âlber che, int la piantè, i tgnèven só la vîda.

L'avèva avó trî fiû: una fammna, ch'l'è mí mèder, e dû mâsti che adès i n i én piò: òn partigiàn amazé dai tudèssc ala fén dal '44 e cl èter mòrt ed vciâja vèrs la fén dal dâumèlla.

Ai n'avèva pasè ed tòtt i culûr con al fasîsum, la fâm, la misèria e la guèra partigèna. L'avèva bèle avó un mèz scarabacén e l'ûlzra al stâmmg an i deva pès, mo ló al gèva sänper che "âl dûren de pió âl pgnât ràtti che âl sèni". Tòtti al dsgrâzi e l'avair véss la mòrt in fâza i i avèven dè una visiàn tótt personèl dla vétta: l'êra un òmen pèn ed cla sagiazza ch'la vén dal'esperianza e che ló al regalèva a tòtt. Mé ai êra sänper sîg, parché la mamà l'andèva a ôvra, e mí pèder al lavurèva int la furnès e anc se al brótt dla guèra l'êra pasè nuèter ai èren con al cûl par tèra e una plómma ch'la fèva i cinén. A scôla a i andèva "perché così impari a scorrere in italiano", mo a mé am piàsèva e am piès anc adès la vétta in canpâgna, al'âria avèrta.

Iusfén al vdèva int l anvaud pió vèc', ch'ai êra mé, al fiòl che a vént ân i tudèssc i avèven inpichè atâc a un pèl dla lûs ed Curgèla. Par zónta i m avèven méss al sò nómm e acsé mé ai êra al cuchén dal nòn ch'l um cuntèva la sò vétta e al curâg' ch'ai êra vló pr arivèr fén lé e al gèva:

- Valintén, int la vétta tòtt al sèrvu,

L'esperianza bôna e cla catîva.

Una quelca vòlta al tirèva fòra i sù détt:

- *Arcòrdet sänper che nuèter a vgnän dala tèra e int la tèra a turnarän, parché la ròba ch'l'è int i canp, l'è ed Dio e di Sant!*

In cîsa ai andèva al giósst: batézz, spuçalézzi, funerèl, Nadèl e Pâscua, mo ló l'êra l'ònnic che al dé ed Santa Crâus al piantèva int i canvèr, spèzie dal furmânt, âl crâus ed câna con un râm d ulîv bandàtt.

Ed banda dala stâla ai êra una casânna pèna ed badanâi e cla vòlta che mé a vlèva cazèr vî quel l um bravé digànd:

- *Tû só e métt là che la sò la vgnarà!*

Anc cal dâpp-mezdé lé ai èren insàmm, l'êra la metè dal mais ed mâz, la canpâgna la tachèva a andèr in argói e la scôla la stèva par finîr. Ai êra un chèld ch'as fèva i sùghi e al srèv stè méi andèr a fèr gabanèla, mo Iusfén al gèva: "Chi dôrm ed mâz al dzónna in setàmber!". Ai êra d'asptèr in ôvra al bròz par purtèr int la tîz al fagggn e l'êrba spâgna; ai êra da dumèr la "Pîna", la vâca ch'l'avèva apanna finé ed rumghèr int la stâla e la n in vlèva brîsa savair ed stèr sâtta al zâ, acsé a i mitènn la cavazza e i finimént, a i tirènn la zènggia sâtta al còl e par èser sicûr ch'la n s tulèss la man a mitènn una pèrdga stramèz al rôd dal càr.

Mo la bìstia la n in vlé brîsa savair, la s prilé, la salté fòra dal stang e la taché a der drî d cûl. Mé e al nòn a pruvènn a tirèr só al câr e la bìstia, a batènn tòtt dû i znûc' par tèra e a s livènn só ed câulp.

- *Òcio nonno! La lîva só âl côren!*

- *Sàngv dl òpi!*

Iusfén al tiré l'ùlta vòlta la sò biastamma e al salté a spâl indrî, par tèra. E mé a capé ch'l'avèva fât só i sù usvéi e ch'l'êra drî a andèr al gabariòt. A m mité a svarsler fagànd vgnîr fòra d'in cà la mamà e la nòna, che sóbbit i i cazènn dl'âcua int la fâza e i fènn nasèr dl asà, mo la stòria dal nòn Iusfén la finé lé, int la barèla ch'al le purté vî.

"Un òmen d cunsénzia, grand e gròs, bãn còmm al pan".

A scapé par la canpâgna, curànd ed travèrs in mèz ai canvèr e là, in fânnd ala cavdâgna, a casché a bucón e a m mité a zighèr.

L'insónni l'êra finé e una stasân dla mî vétta, fòrsi la pió bèla, l'êra vulé vî.

Valintén al cuntadén

Al nòn Iusfén

L'inpurtanza dla cultûra

Int al dâumèlla Bulågna l'è stè dichiarè *capitale europea della cultura* e par nuèter bulgnîs l'è stè un gran unâur. Cultûra in generèl, *a trecentosessanta gradi*, cum al custómma dîr adès, tant é vaira che dai ventetî ai ventiòt d utâbber ai é stè urganizè anc la "Stmèna dla cultûra culinària", ch'la n é brîsa un'espresiàn volghèr, cum a préssi cràdder vuèter maliziûs, mo l'è invèzi una paròla derivè dal latén, intindànd *uso del colino*, pròpi dal sculadûr ch'as adròva in cusèina (con sta spiegaziàn che qué a v ho fât fèr un bèl sèlt ed qualità, vaira?). Brîsa par dèrum dâli âri, mo mé a cradd ed fèr la mî bèla figûra int al canp dla gastronomî, dato che ed biasèr i én bón tòtt, mo gustèr da intenditûr l'è sâul da zânt ed cultûra.

Defâti, in famajja dala nòna, durànt e sóbbit dâpp ala guèra, nuèter a curèven la cusèina, anzi, a curèven in cusèina parché ai psèva dèr al chès che chi arivèva in ritèrd an truvèss pió gnînta, *dato* la gran cuncurânza. Quand a fèven la mnèstra ed fasû, quand i èren cût, la nòna la i mitèva int al sculadûr e con una masscla ed laggn la i scuizèva fén ch'ai avanzèva sâul dla sgaròffla, che nuèter rafiné a

purtèven int al buclèr dal ninén e invèzi, in tanti ètri famai con manc cultûra e rafinatazza, i magnèven anc qualla. Da nó, quand as fèva la pulânt, as cambièva al fil da tajèr âl fatt ògni dâu, mâsum trai vòlt; chi avèva manc cultûra, i adruvèven sänper quall par tòtt l invèren.

In cà nòstra, nuèter avèven bèle cuncuistè i vantâz dal prugrès sia int la cotûra che int la cunservaziån: adès a se dscârr tant dla cotûra a vapâur, mo nuèter l é da ân e ân ch'a fân la mnèstra col vapurén! E pò, con na tècnica spezièl, par mantgnîr la susèzza frassca cme apanna fâta, a la mitèven a bâgn int al grâs ed ninén quand l èra léccuid, in môd che man a man ch'al s inpièva, i trócc ed susèzza i avanzèven suplé còmm s'la fòss sâtta ala naiv e la durèva infén a premavaira. Int la staån che âl galén âl fèven l òv tòtt i dé, a in mitèven una quarantéina (d òv, mégga ed galén...) dänter a un zucunzén a bâcca lèrga int un bâgn ed zass, pr adruvèri int i mumént che âl galén âl srèven al cûl.

Con al "búmm" econòmic e con al prugrès avän migliorè anc de pió i nûster stûdi e con la nòstra cultûra avän antizipè i ténp dla Comunità Européa: defâti a fèven un tîp ed pan còmm in Spâgna (al famâus pandspâgna); una sèlsa ed cuntâuren còmm a Mâssca (l'insalèta rôssa); la sóppa còmm i la fân i inglîs (cla buntè dla sóppa inglâisa); la frûta cunpâgna in Ênndia (i famûs fig d Ênndia) e tgnî presânt che l'Ênndia la n é gnanc in Euròpa, mo nuèter bulgnîs a sän sänper un pâs inanz a tòtt sänza discriminaziån pr inción.

Pr al bâvver, in Rumâgna, ai avän un vén tante bãn, che i franzîs quand i al bâvven i dîsen: "Trè biàn, trè biàn!" e da qué ai é vgnó fòra al sò nómm. A mé am scâpa da rédder in dû o trî sît, quand a päns che incû, quî ch'i vòlen fèr i intendidûr, i van al ristorànt par magnèr la pulânt cónza o con âl spuntadûr, la mnèstra ed fasû coi meltajè, *il pesce azzurro in "saore"*, ch'i srènn pò i sardón andghè int la zivâlla e pò l *anbûrgher*, una pulpatta spiatarlè invèzi che tånnda còmm una bâla! Tòtta ròba che mé, brîsa pr avantèrum, a magnèva da quand ai èra un cínno.

Elio Evangelisti

Incrâus

Cme zicléssta a m pòs cunsidrèr – sänza inción dóbbi – un incrâus con un pedân (par la pió inbranè). Ai câpita spassi vòlt, in cunpagnî d amîg o cgnusént, che al dscâurs al finèssa con âl sòliti (e dal rèst giòssti) cunsideraziån sâura âl dificultè dal tràfic sänper pió ingavagnè. A cal pònt che lé, ècco la frès priglâusa: "*Mé a vâg in biziclatta: l é acsé còmed!*". L'afermaziån, pió che esâta, l'é al'aparänza sänza prîguel, quèsi par tòtt. Al peréccuel al s arpiâta – vigliâc – int la frès ch'vén dâpp: "*Drôvet anca té la biziclatta?*", dmanda, quassta, ch'l'ha la carateréstica ed scadnèrum, ògni vòlta, di mini-atâc ed pânic. Dèto che par natûra mé a sän sinzèra, séppa pûr ed melavójjia a v cunfès ch'a n sò brîsa andèr in biziclatta. O méi, a m sént ed ciarîr con un scanplózz d argói: a i sò andèr un tant al inzîrca, che mâi e pò mâi a m atintarèv ed sfidèr al tràfic. Defâti – a dégg cunvénta – dvintèr una piadénna par mèrit d un àutobus o d una mâchina l é un quèl ch'an fâ brîsa pèrt ed sicûr di mî desidèri.

Sta cunfsiån la prodûs regolarmânt un âtum ed silânzi maraviè. Âtum, quasst, ch'am fâ misurèr l abéss ch'al divîd i zicléssta da tòtt al rèst dal mând. Int l istâss tänp a m sént usarvè con maravajja, quèsi che in mèz ala mî frânt ai séppa una scrètta luminâusa ch'la dîs: "**Lî-qué la n sà brîsa andèr in biziclatta!**". Intinimòd, superè int un spèll la maravajja da pèrt d ón di sòlit fazindén, ai é sänper quelcdón che, fòrsi con l'intenziån ed cunsulèrum, al sèlta só a dîr:

- *Mo còmm? Té, acsé disinvòlta e péinna ed spîrit, t an sè brîsa andèr in biziclatta?*

A pèrt al fât che par pdalèr la disinvultûra e al spîrit i prénn èser un quèl in pió, mo i n farènn mâi da mutâur (in tòtt i sèns), a n pòs ed sicûr cradder che la cunfidänza col dâu rôd la séppa frût ed raunamént particulèr quant, piotòst, d un san esercèzzi.

Siché dänca mé a m sént ancâura pió arciné dal colegamânt carâter-biziclatta, ch'am lâsa tòtti âl vòlt con una póna d inbarâz coleghè a un alzîr sâns ed câulpa. E, pr an fèr la figûra dl inbranè a nuvanta grèd, a m adân a spieghèr che da ragazòla, dèto ch'a stèva ed cà in periferî, pròpi avсэн a

una strè péinna ed tràfic, mé a psèva èserzitérum con la biziclatta sâul int un scanplózz ed merciapî lóng sèt o òt mèter. Quand arivèva ala fén ed sta pèssta ziclâbil in miniatûra, zâ un pâ par frenèr e sóbbit *dietro-front*, inanz e indrî pr un sinifili ed vòlt.

Intinimòd, a sustàggn dal mî *ego*, superè pió o manc l incâli dla biziclatta, mé a zairc regolarmânt ed devier al dscâurs vèrs di èter argumént parché, se dimónndi zânt i um stémmen pr una parsânna disinvòlta e spiritâusa, mé arèv cme ménnum da partezipèr a dâl gâr só strè... e invèzi mé a n riès gnac a pensèr che ètra incredèbbil e misteriâusa virtó arèv d'avair par cunfsèr che mé a n ho gnanc la patânt....

Dimónndi, dimónndi méi tirèr d lóng, par fòrza ed còs, naturalmânt a pî.

Mirella Musiani

Âl vaddvi: âl rifiurèssen tòtti!

L'é una frès ch'al la tirèva sänper fòra Luciano (par nuèter amîg:Lózzi). Defâti, puvrén, al i ha pròpi ciapè: l ha pighè i tvajû da socuânt ân e la sò vaddva par l apónt la n s la pâsa gnînte mèl! Cioè – *come volevasi dimostrare* – l'ha respetè in pén la profezi *del caro estinto*. Intinimòd, aflètti e disperè, qualli che con strâzi sinzèr âl zîghen *l'amato bene*, l é méi che cal mî scrètt qué i n al lèzen brîsa, parché fòrsi âl s indignarènn e ai gnarèv vójjia ed mandèrum dâl litràzi arabé e furiâusi. Ch'al táurnen pûr, dänca, a zigajèr e a inznucères, sänza avoir inción fastîdi da stâl ciâcher che qué, che i n li arguèrden brîsa.

Mo ècco che âl prutagunéssti d incû âl s fan inanz, curiâusi magâra ed quall ch'a scrivarò só l cânt ed låur. Bân, tant par cminzipièr a dlîz cla sgnâura là: cinulénna e ciciutèla, un scuarjâròt insâmma, a sèder al tavlén dal cafà. Da una vinténna ed dé l'ha indòs un paltunzén naigher. Tänp prémma, quand la mitèva in mässtra una bèla giacténna d una vèga ténta stra al bartén e un culâur pundghén, l'èra pió mègra. L'asptèva al sò cafà stand in pí con i ûc' fèss al arlói elètric ch'ai èra sâura al banc. La barbutlèva col baréssta, ch'l èra drî a lanbichèr con la mâchina, cavândén fòra di rói e di sbóff ed vapâur.

- *Ai ho una fûria dal dièvel! Con cla*

tanpèrta ch'ai ho a cà!

Al caftìr alàura al s infurmèva só la salut dal *consorte*:

- *Cum stèl incù sò maré, sgnàura?*

La sgnàura la mandèva zà al sò cafà chèld bujant pianén pianén, forsi anc par prolunghèr al màsum al sò mumintén ed libartè:

- *Csa vòlel mài... l é sänper acsé... däl vòlt l é nujaus: la sóppa l'é fèssa, la pulänt l'é pènna ed balüc, al risòt al n é mài còt cum và... Däl vòlt invèzi l é lé ch'al pèr insmé: an s arcòrda gnac dal nès al bàcca!*

E dàpp la curèva vî ed gran vulè, cme s'la fòss spénta dla vänt ed sarnèra. Par socuànt dé la sgnàura la n s fè pió vadder. "L é drî a pighèr i usvéi" i gèven chi èter avintûr, riferändes al'agunî dal vèc' maré dell'aspirante vedova.

Fenalmänt, una zërta sîra, la sgnàura la turné a cunparîr. Al paltunzén naigher al sté a dimustrèr quall ch'ai èra suzès in cla cà, a ste vèc' mài vést.

- *Eh, sé! Al s n é pròpi vló andèr...!* – al fè äi sâu cundugliänz al padrân dal lochèl con vâus ed zircustanza – *la s fâga curâg', sgnàura, avairel lé ardótt in cla manîra... Puvràtt, l ha finé ed padîr!*

La vaddva la dé l'inpresiän con un pôc ed fadîga ed fèr col spâl un quèlè singiätt:

- *E in st mänter mé a sän qué da par mé – la barbutlé. La ramghé in bisâca in zairca dal fazulätt, la s asughé i ûc', rôss ed dimónndi zigalén pasé (ògni cunduglianza – as sà – la vòl la sò piuvudèna ed lègrum), la s supié al nès con fragâur e pò l'andé a méttres a sèder a tavlén, par la prémma vòlta.*

- *Stasîra – la gé – a l bavv a sèder, tant a cà a n ho pió inción ch'am stà d'asptèr... né fiû, né cagnulén...*

Ètra rizairca dal fazulätt, un *bis* ed lègrum e ed supié d nès e pò:

- *Intànt a m guardarò un tucàtt ed televisiän..., par svaghèrm un pôc, và – la s guardé intàuren con zircospeziän – A cà am vén tròp la malincunî... am vén la picónndria!*

I ûc' dla vaddva, âvid e oramâi sótt brèssc, i s fisènn só l televisiäur e i n s vultènn mài vèrs l arlói elètric, amèr tstimòni dâli angóssti d una vòlta.

Pò i dé i pasènn. Al paltunzén al vanzé naigher, mo äi ganasèrni dla

sgnàura pôc ala vòlta i ciapènn un bèl culursén rôsa, cme pr una secânnda zòventó. Al fazulätt, sänper manc nezesèri, al pasé dala bisâca ala bursatta naigra ed fènta fòca nôva. E al caftìr, par zònta, sbarluciandla un pô ed sgalémber, al s adé ch'ai èra sparé anc cla *peluria* che prémma l'avèva sätta al nès. "Mo vè – al pinsé däntr ed ló – la s é sbarbirè anc i bâfi!"

E adès ècco qué la registraziän dal pzulén d un diälog, sänper int al cafà, ch'am capitè d ascoltàr (sänza vlair, vaira, acsé par chès) stra la pôvra vaddva e una ragâza sò cgnusänta.

- *A la tròv pròpi pulidén, sgnàura! Èla un pô ingrasè o sâggna mé in sbâli?*

E lî:
- *Csa vòl-la mài, sgnurèna: bisâggna rasegnères... e pò ai ho la mî pensiän, la mî pensiunzèna e stièvo! Cal pôvr òmen al s n é vló andèr (èco d un singiätt). E cl'ètra:*

- *Però, ala fèn di cònt, adès la prà fèr una vétta un pôc pió chièta, tant pió ch'l'ha la cunsénzia trançuèlla...*

Lî alàura, con un scät d energî:

- *Èter che trançuèlla! Ai ho fât däl pió fâti vét, chèra lî! Ch'la scûsa bän, sèla, mo am tuchèva pr infèn d antèrel, lavèrel, canbièrel... Tótti äi sîr la camamèlla, tótti äi matén al cafà..., i lavurîr, äi pruvésst, i piât, la bughè! A n psèva gnanc tirèr al fiè...Ói, al n èra mégga catív, anzi... (suspiränd), mo a numinèrel da vîv... Bàcca mî tès!*

Pò la s vulté ed cäulp vèrs la televisiän, dàpp avair sparè st ûltum zucarén. E la n avré pió bàcca. L'intarvéssta – ciamänla acsé – l'èra bèle che finé.

Luränx da Bädri
(Fèn dla prémma pèrt)

Grâzie!!!

Al nòster apèl zîrca l acuésst dal traturén par tajèr l'èrba drî al Navèlli l é andé a saggn: in dimónndi i han vló contribuîr e a tótt quant a vlän dîr un bèl "grâzie" ed còr. La zéffra la pasa i méll èuri e quasst al s ha dè la pusibilitè ed tirèr un pôc al fiè.

Anc äi nòstri serèt al'Arèna dal Navèlli äli én andé bän, grâzie sâuratótt al lavurîr däl nòstri dòn, ch'äli han inpastè e frètt di quintèl ed carsintén, par quèsi un mais drî a fila.

Al prèmi ed tótt quasst l é stè la presänza ed zintunèra ed parsän tótti äi sîr con una móccia ed zûven interesè e atènt. Avanti acsé, dänca.

La siänza di nûster vic'

Gherspén (*Berberis vulgare*) – crespino, berbero o berberi, pianta spinosa de' nostri boschi fino al più alto appennino, il cui frutto simile alla melagrana, di sapore acidulo, è mangereccio e si adopra abusivamente per la falsificazione de' vini. La corteccia e la radice sono reputate di virtù tonica, purgativa e febbrifuga. La radice è anche usata nell'industria per l'estrazione del colore giallo. E finalmente, nella medicina familiare, le foglie vengono somministrate in decozione contro la dissenteria.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese.*

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pânt dla Biännda nómmer 74

Mîs ed lói e agässt dal 2008

Diretâur iresponsâbil e limusnîr:

Fàusto Carpan

Dsèggn uriginèl:

Lupàmmbol (Wolfgang)

Umberto Sgarzi

Matitâza (Giorgio Serra)

Coretâur di sbâli: **Bertén d Sèra**

Strulgân eletrònic: **Âmos Lèli**

Spediziän: par pòsta, purtròp.

Abunamént par pòsta: almànc 15 € al ân.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Casella Postale 3179 Bo. Ponente

Via Saffi 30/32

40131 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585 – fax 051-385283

fausto.carpani@alice.it

Tótti i scrètt in dôvv an i é brîsa indichè l autâur i én ed Fausto Carpani.

Al dizionèri ed riferimänt par cäl paròl ch'äli én difèzzili da capîr l é quasst:

Lepri – Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIÄN

ITAGLIÄN - BULGNAIS

Pendragon, 2007

I sît bulgnâs i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.clubdiapason.org

www.comune.bologna.it/bulgnais

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnais.com

www.marcopoli.it

- Carpani e i sù amìg -

AGOSTO

Giovedì 14 Ore 21	Villa Revedin (Piazzale Bacchelli)
Venerdì 15 ore 21	Nella Piazza di Vidiciatico
Sabato 16 ore 21	A Prunaro di Budrio.
Martedì 26 ore 21	Cooperativa Italia Nuova (via Nani a Borgo Panigale)
Sabato 30 ore 21	Alla Badia di Santa Maria in Strada (Anzola E.)

SETTEMBRE

Lunedì 1 ore 21	Festa de l'Unità Parco Nord (Spazio Senior), presentazione del libro di Fausto Carpani "Al sgnèr Pirén 2000" con la partecipazione di Gigén Lîvra e altri.
Sabato 6 ore 21	Festa della Parrocchia di Lovoletto
Mercoledì 10 ore 21	Festa della Parrocchia di Riale
Venerdì 12 ore 21	Festa de l'Unità Parco Nord (Spazio Senior): "Bologna di ieri e di oggi", parole e immagini a cura di Marco Poli , con la partecipazione di Fausto Carpani .
Sabato 13 ore 21	Parrocchia di San Paolo di Ravone (via A. Costa)
Lunedì 15 ore 21	Festa della Campagna a Maddalena di Cazzano (Budrio)
Venerdì 19 ore 21	Festa al Villaggio delle Due Madonne (piazza Lambrakis)
Sabato 20 ore 21	Centro Sociale l'Airone di Castenaso
Domenica 21 ore 15	Parco del laghetto della Cà Bura (via dell'Arcoveggio)
Giovedì 25 Ore 21	Teatro Testoni di Casalecchio in favore della LILT

Associazione Culturale

IL PONTE DELLA BIONDA
www.pontedellabionda.org